

Poikiloderma van Civatte en Berloque dermatitis

Mevrouw Ribeiro komt in de polikliniek met een huidtype II; zij heeft cosmetisch storende pigmentafwijkingen in de hals en wil hier graag van af. Na onderzoek zijn de overwegingen een poikiloderma van Civatte of mogelijk (differentiaal diagnose) andere poikiloderma's. Daarnaast kan er eveneens nog aan de Berloque dermatitis worden gedacht.

We beschrijven de pigmentafwijkingen van de patiënt volgens het PROVOKE-model (P-Plaats, R-Rangschikking, O-Omvang, V-Vorm, O-Omtrek, K-Kleur, E-Efflorescentie). Bij onderzoek zien we: P hals; R gegroepeerd in de hals; O wisselende gebieden in het halsgebied 10-20 cm; V grillig waarbij een scherpe V-uitsparing in het halsgebied; O scherp begrensd; K bruin-rood; E maculae (vlekken) en teleangiëctasieën (chronisch verwijde bloedvaatjes).

Poikiloderma

Poikiloderma van Civatte (erythrosis interfollicularis colli) is een huid-aandoening die geassocieerd is met chronische zonbelasting. Een poikiloderma in het algemeen wordt gekenmerkt door een dunne huid (atrofische huid), teleangiëctasieën en bruine maculae met een gevlekt aspect. Een poikiloderma kan bij verschillende aandoeningen voorkomen zoals bij bepaalde auto-immuunziekten waar-

onder een dermatomyositis en aangeboren aandoeningen. In de meeste gevallen is deze aandoening verworven en later in het leven ontstaan. Een verworven poikiloderma van Civatte komt voor bij de Fitzpatrick huidtypes I tot en met III. Deze verworven vorm

herkennen de artsen aan een trias van symptomen, namelijk, hyperpigmentatie (bruine vlekken), teleangiëctasieën (vaatjes) en atrofie (dunne huid). Deze aandoening wordt meer bij mannen dan bij vrouwen gezien en is cosmetisch storend; de leeftijd waarbij deze aandoening optreedt is boven de veertig jaar. Bij auto-immuun aandoeningen is juist het sjaal-teken positief; de afwijkingen lijken als een sjaal over de schouders te liggen. Hierbij moet de cliënt ook doorgestuurd worden voor nader onderzoek.

Behandeling

Een poikiloderma van Civatte kan behandeld worden met een vaatlaser, zoals de pulsed dye laser (685-695 nm) of een KTP laser. In onze kliniek hebben we onlangs een patiënt behandeld met de Ellipse flitslamp. De

patiënt ontwikkelde eerst kleine vesikels (blaasjes) en was erg ongerust. Na opnieuw uit te leggen dat soms na de behandeling met de Ellipse flitslamp, net als bij een vaatlaser, vesikels, crustae en een branderig gevoel en roodheid kan optreden was ze gerust gesteld. Na acht weken was de rode component sterk verbeterd. De bruine component (hyperpigmentatie) werd aangepakt met hydrochinson 5%, tretinoïne 0.05% in triamcinolon acetonide (TCA) 0.1% crème, eens per dag.

Berloque's dermatitis

Een andere variant van de poikiloderma van Civatte is de Berloque's dermatitis. Door stoffen die de huid gevoeliger maken voor licht, waaronder de zogenaamde furocoumarines, ontstaan bruine vlekken op de huid. Bergamotolie

verkregen van een citrusvrucht (*Citrus aurantium bergamia*), wordt veel gebruikt in geurende producten die een fris aroma verspreiden. Het is vaak de gewoonte om deze geurende producten in de hals aan te brengen, waardoor in combinatie met UV-licht eveneens bruine en rode verkleuringen in de hals of op andere plekken van het lichaam kunnen ontstaan. De furocou-

marines worden ook wel furanocoumarines genoemd. Planten die eveneens furocoumarines bevatten zijn de reuzenberenklauw, de gewone berenklauw, de wijnruit en de grote en de kleine engelwortel. Contact met deze planten kan eveneens verbranding en hyperpigmentatie veroorzaken van die locaties waarbij de furocoumarines zijn terecht gekomen. Bij het weghalen van de planten bijvoorbeeld, kunnen afwijkingen ontstaan op de handen en de onderarmen. De behandeling bestaat eveneens uit hydrochinson 5%, tretinoïne 0.05% in TCA 0.1% crème, eens per dag of behandelen met de laser.

Tips

Tips die je voor beide aandoeningen aan je klanten kunt meegeven zijn:

- Voorzichtig je huid laten wennen aan de zon, voorkom zonverbranding.

- Vermijd de zon zoveel mogelijk tussen 12.00 en 15.00 uur.
- Gebruik in de volle zon een petje of een zonnehoed en draag beschermende kleding bij bijvoorbeeld werk, sport, spelen, klussen en tuinieren.
- Smeer de onbedekte huiddelen in met een anti-zonnebrandmiddel. Gebruik daarbij een middel met de hoogst mogelijke bescherming tegen zowel UV-A als UV-B stralen (factor 25 of hoger).
- Smeer het anti-zonnebrandmiddel dertig minuten voordat je de zon ingaat in en herhaal dit om de twee uur of na inspanning (sporten, zwemmen etc.).
- Een anti-zonnebrandmiddel is NIET bedoeld om langer in de zon te mogen zitten; deze is bedoeld om, gedurende de tijd dat je in de zon bent, de huid te beschermen. Het middel beschermt de huid voornamelijk tegen verbranding en niet in de eerste plaats tegen de vorming van huidkanker.
- Een 'after-sun' middel is bedoeld om de functie en structuur van de huid te helpen herstellen na het zonnen en geeft geen bescherming tegen zonverbranding.
- Vermijd het gebruik van bruiningsapparaten.
- Bij gebruik van een zelfbruinend middel is de huid niet beschermd tegen zonverbranding. Aanvullende zonbescherming is dan noodzakelijk.
- Vermijd de zon na het gebruik van cosmetische producten en geurtjes die furocoumarines bevatten (meestal vermeld als extracten van de citrusvrucht). Het eten van citrusvruchten onder de zon (met name het afsabbelen van het binnenste van de schil) kan ook bruine strepen veroorzaken rondom de mond.

*Dr. A.J. Oosting, dermatoloog
Spaarneziekenhuis, Hoofddorp
C.M. Uppelschoten, directeur
U-Consultancy, Nieuwegein*

U-Consultancy

Dermatologie opleidingen voor Schoonheidsspecialisten en Pedicures

Je kunt na de opleiding:

Huidaandoeningen sneller herkennen. Een huidanalyse uitvoeren met medische modellen en medische terminologie. Klanten beter adviseren omtrent huidverzorging en huidverbetering. Professioneel doorverwijzen naar huisarts/dermatoloog.

Data Basisopleiding Dermatologie voor Schoonheidsspecialisten 2011

Amsterdam: 5 en 19 september 2011

Zwolle: 12 september en 10 oktober 2011

Riethoven: 15 en 29 september 2011

Curaçao: 16 en 17 januari 2012 (fiscaal aftrekbaar)

Data Vervolgopleiding Dermatologie voor Schoonheidsspecialisten 2011

Zwolle: 4 en 20 april 2011

Antwerpen: 12 april en 10 mei 2011

Amsterdam: 3 en 31 oktober

Zwolle: 7 en 21 november 2011

Riethoven: 13 oktober en 3 november 2011

Curaçao: 19 en 20 januari 2012 (fiscaal aftrekbaar)

Data Opleiding Dermatologie voor Pedicures 2011

KRP geeft achttien accreditatiepunten voor deze opleiding.

Eften-Leur: 31 maart en 18 april 2011

Utrecht: 7, 14, 21 en 28 september 2011

Meer informatie en aanmelden kan via het inschrijfformulier www.uconsultancy.nl. U-Consultancy, Postbus 7060, 3430 JB Nieuwegein, tel.: 030-6044170, fax: 030-3100159, e-mail: info@uconsultancy.nl.